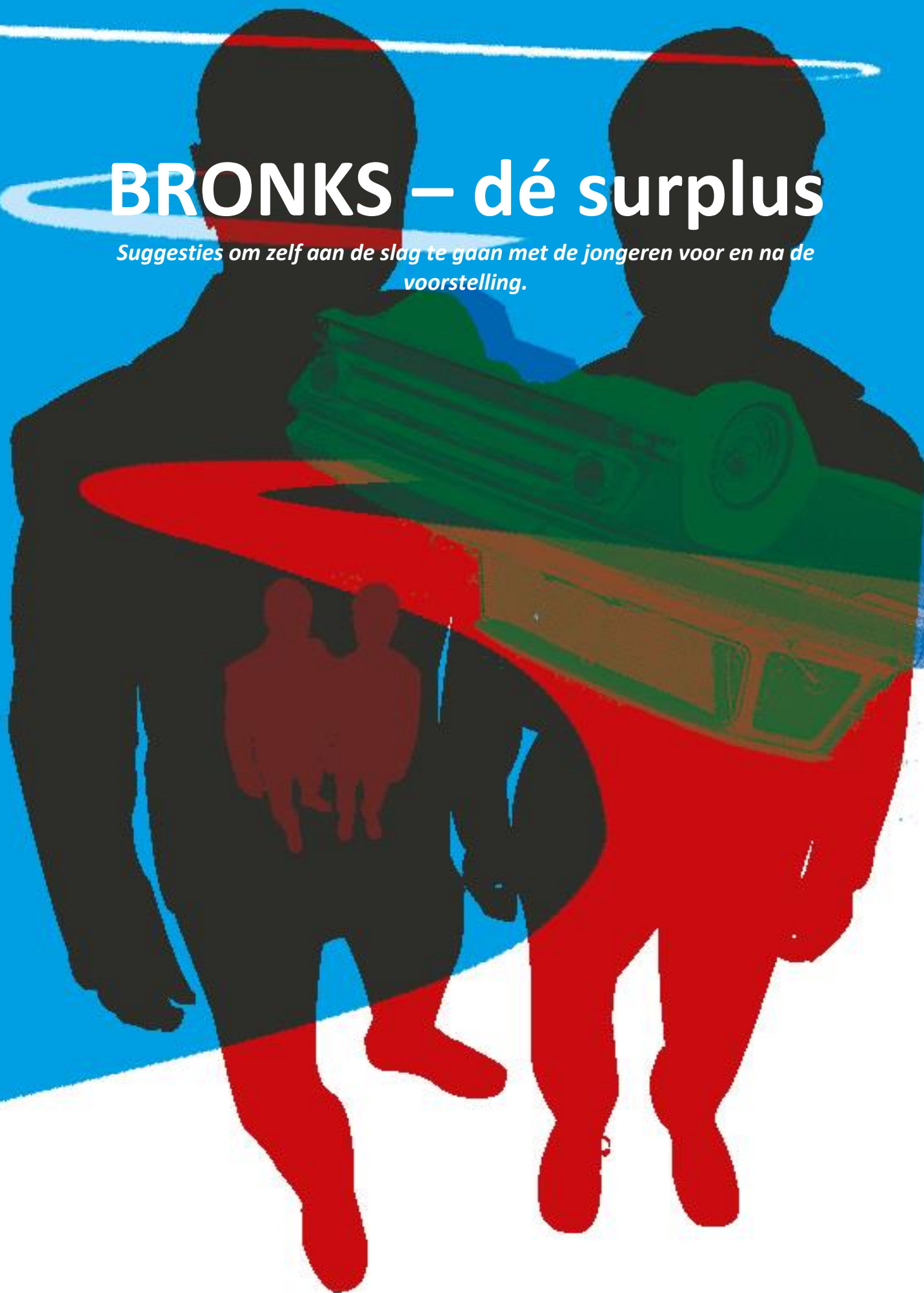

BRONKS – dé surplus

Suggesties om zelf aan de slag te gaan met de jongeren voor en na de voorstelling.

Beste leerkrachten,

Binnenkort bezoeken jullie met de klas de voorstelling *TSJICK*, een coproductie van BRONKS met SKaGeN.

Maïk en Tsjick zijn niet echt toonbeelden van maatschappelijk succes. Maïk behoort tot de zogenaamde “betere sociale klasse”, maar wordt door zijn incompetente ouders emotioneel genegeerd. Tsjick’s familie is alles behalve succesvol geïntegreerd en bengelt ergens onderaan de sociale ladder. De twee veertienjarige, verwaarloosde jongens slaan de deur achter zich dicht: ze stelen een aftandse jeep en rijden richting zuiden. Zonder kaart of blikopener, maar met een duidelijke bestemming: Wallocheië.

Tsjick is een roadmovie pur sang. Een verhaal vol spanning, hilarische vooroordelen, en bijtende humor.

Theatermakers Korneel Hamers (SKaGeN) en Mohamed Bari (o.a. Galafronie, Action Malaise) baseren zich op het gelijknamige boek van Wolfgang Herrndorf. Het boek wordt gelauwerd voor zijn glasheldere stijl, humor en sterke dialogen.

In deze surplus vind je tips die kunnen helpen om de jongeren voor te bereiden op het theaterbezoek an sich en op de voorstelling in het bijzonder: het is belangrijk dat jongeren vooraf een idee hebben van wat ze mogen verwachten van het theaterbezoek, maar ook van wat van hen als publiek verwacht wordt.

Ook na de voorstelling is het goed om even stil te staan bij hoe de jongeren de voorstelling beleefden.

Wij wensen jullie alvast veel plezier bij het voorbereiden en het bijwonen van deze voorstelling.

Met vriendelijke groeten
Het Studio BRONKS- team

INHOUD:

1. Suggesties voor voorbereiding:	4
1.1 Tips voor een aangenaam verloop van de voorstelling:	4
2. Aan de slag met de jongeren.....	6
2.1. voor de voorstelling.....	6
CREDITS	6
Het boek Tsjik	6
Korte inhoud van het boek:.....	7
Goed om even stil bij te staan:.....	8
Een road-story:	8
Coming of age.....	8
2.2. Na de voorstelling.....	10
Klasgesprek.....	11

1. Suggesties voor voorbereiding:

1.1 Tips voor een aangenaam verloop van de voorstelling:

Het is goed om de jongeren ook voor te bereiden op het theaterbezoek “an sich”. Zo zijn ze niet alleen nieuwsgierig naar de voorstelling door wat u vooraf in de klas met hen deed, maar weten ze ook wat van hen als theaterpubliek verwacht wordt. Daarom hieronder enkele tips:

1. Theaterbezoek begint niet pas “als de lichten doven in de zaal”. Zeker niet in schoolverband. Een goede **voorbereiding** in de klas maakt de jongeren nieuwsgierig, helpt hen om met een open geest en een open blik de voorstelling bij te wonen.
2. Bij die voorbereiding is het – naast het nieuwsgierig maken naar de voorstelling zelf – belangrijk de jongeren voor te bereiden op hun rol als **publiek**. Zeker als de jongeren nog jong zijn en geen of weinig ervaring hebben met theaterbezoek. M.a.w. kennen ze de **gedragscodes** die gangbaar zijn in **theater**? Kunnen ze in dit verband bijvoorbeeld verschillen en overeenkomsten aanhalen tussen een bezoek aan de cinema en in theater?
3. In theater is de **live aanwezigheid van de acteurs** hierbij erg belangrijk. Waarom zou je bijvoorbeeld in een cinemazaal wel een zakje popcorn mogen oppeuzelen en waarom mag dat niet tijdens een theatervoorstelling? (Het is niet enkel storend voor wie naast de snoeperd zit, het kan ook erg storend zijn voor de acteurs.) In theater is – naast de kwaliteit van het theaterstuk en de acteerprestaties van de acteurs – de wisselwerking tussen de zaal en de acteurs immers mee bepalend voor het welslagen van de voorstelling.
4. Bespreek met de jongeren ook dat in het begin van de voorstelling de **zaallichten** uit zullen gaan en de spots daarna op de acteurs worden gezet. Hoewel het zaallicht bij voorstellingen voor kleine jongeren bij voorkeur zacht gedimd wordt, terwijl de speellichten aangaan, wekt dit bij sommige jongeren een schrikreactie of de foutief aangeleerde reactie van te beginnen gillen. Het moment waarop het zaallicht uitgaat, is net het moment voor het publiek om tot **rust** te komen en de zintuigen te scherpen. Het moment om je nog even goed in je stoel te nestelen, je oren en ogen goed open te zetten en te genieten van wat er te zien en te horen valt.
5. Voor de rust van de jongeren is het belangrijk goed **op tijd** aan te komen: zo hebt u ook de tijd om ze rustig allemaal nog even naar het toilet te laten gaan. Belangrijk is ook de jongeren zo rustig mogelijk naar hun plaatsen te begeleiden
6. Leerkrachten kunnen best **tussen de jongeren in gaan zitten**. Zo is het makkelijker om de jongeren weer tot rust aan te manen als ze even verstrooid zijn geraakt. Spreek bijvoorbeeld ook van tevoren met je collega's af welke jongeren je dicht bij je in de buurt laat zitten.
7. Vraag eventueel enkele **ouders** om het theaterbezoek mee te begeleiden.
8. En voor de leerkrachten... vergeet u niet uw **GSM** uit te zetten voor u de zaal binnen gaat.
9. Het nemen van foto's verstoort de voorstelling: op eenvoudig verzoek kan je foto's verkrijgen via info@bronks.be

2. Aan de slag met de jongeren

2.1. voor de voorstelling

CREDITS

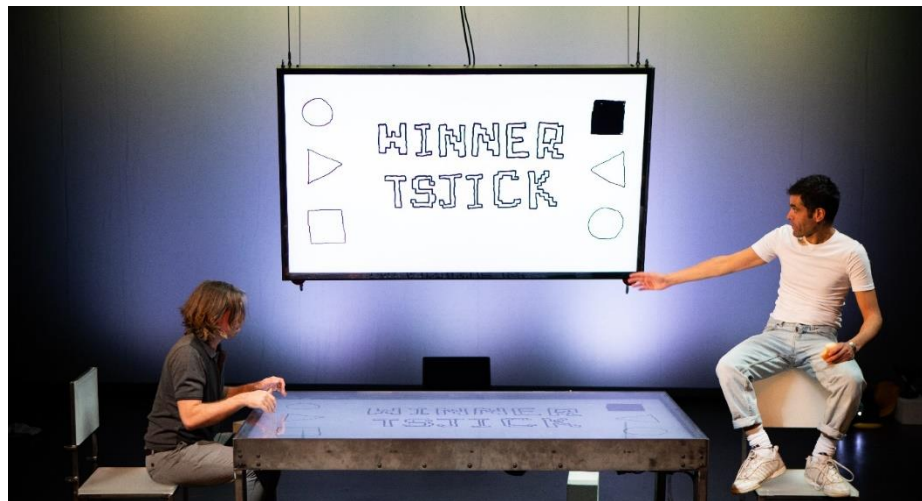
Van en met:	Korneel Hamers, Mohamed Bari & Clara van den Broek
Lichtontwerp:	BRONKS
Kostuum en decor:	Julia Weisbrich
Soundtrack:	Bart Van Reyn & Le concert d'Anvers
Productieleiding:	Ellen De Naeyer
Productie:	SKaGeN en BRONKS, i.s.m Villanella & DEStudio, i.s.m Montagne Maigüe Met steun van de Vlaamse Gemeenschap

Het boek Tsjik

De Duitse schrijver Wolfgang Herrndorf (1965) is eigenlijk een striptekenaar van opleiding. In 2002 debuteerde hij als romanschrijver. Hij maakte in 2013 een einde aan zijn leven omdat hij aan een kwaadaardige hersentumor leed. Hij leeft voort in zijn eigenzinnige personages, die zich van alle ellende in het leven niets aantrekken. Niet voor niets stond het boek meer dan een jaar lang op de Duitse bestsellerlijst en werd in meer dan vijftien talen vertaald en is op veel scholen een vast onderdeel van het lesmateriaal.

De Nederlandse versie verscheen onder de titel: Tsjik.

Een geliefd boek op scene brengen is geen gemakkelijke taak. Met 'Tsjick' heeft SKaGeN het toch gedaan.

Korte inhoud van het boek:

Hoofdpersoon Maïk Klingenberg is veertien en zit onder het bloed en de smurrie bij de Duitse snelwegpolitie. Hij wordt onwel, valt van zijn stoel en belandt in het ziekenhuis. Kennelijk is er een ongeluk gebeurd. Vervolgens komen we te weten dat Maïk schoolgaat in het Berlijnse gymnasium. Hij is een loser die het bij de meisjes moet afleggen tegen de knappe André. In wiskunde en in hoogspringen is hij goed, maar als hij een schoolrecord vestigt, kijken alle meisjes, ook de Beyoncé-lookalike Tatjana op wie hij smoorverliefd is, net de andere kant op.

Nadat Maïk een opstel voor de klas heeft voorgelezen, krijgt hij een bijnaam: Psycho. Terwijl iedereen heeft geschreven over de vakantie, heeft Maïk een tekst van acht kantjes gepend over zijn moeder die naar een ontwenningskliniek is geweest. Zij noemt dat haar jaarlijkse gang naar de beautyfarm.

En dan verschijnt Tsjik. Geen bloedmooi meisje, maar een regelmatig straalbezopen Rus: Andrej Tsjichatsjov. Afkomstig van de aso-flats in Berlijn, grofweg middellang, met hoge jukbeenderen, spleetogen, in een goor hemd, tien-eurojeans en schoenen die op dode ratten lijken. Een achterstandsscholier die zich heeft opgewerkt.

Wanneer zowel Maïk als Tsjik niet worden uitgenodigd voor het verjaardagsfeest van Tatjana en de vader van Maïk met zijn jonge assistente de hort opgaat, begint een eenzame vakantie. Tsjik weet raad, 'leent' een oude Lada en overtuigt Maïk om zijn reisgezel te worden in een groteske reis kriskras door het oosten van Duitsland.

Goed om even stil bij te staan:

Een road-story:

Begint vaak met een situatie die de protagonist(en)¹ ertoe aanzet een reis te gaan maken. De weg en de reis zijn meestal een metafoor voor de innerlijke tocht die de personages maken. De reden van de reis hoeft niet altijd al direct aan het begin van het verhaal te worden onthuld. Er zijn ook films of boeken waarin de protagonisten bij aanvang al met hun reis begonnen zijn en men later (via verhalen die ze vertellen of via een flashback) het motief van de reis te zien krijgt.

- Een vast thema in road-stories is dat de reis de protagonisten verandert. Zo kunnen ze fysiek of mentaal groeien, wijze levenslessen opdoen, of hun oude fouten gaan inzien.
- Road-stories zijn vaak ook opgedeeld in meerdere episodes, waarin de protagonisten steeds een andere hindernis tegenkomen die overwonnen dient te worden als ze verder willen met hun reis.
- Road-stories eindigen meestal op een van volgende vijf manieren:
 - De protagonisten vinden op het einde van hun bestemming een nieuwe thuis en blijven daar.
 - De protagonisten komen triomfantelijk aan op hun bestemming en keren wijzer terug naar huis.
 - De reis blijft voortduren, de laatste scène is meestal de protagonisten die de weg afleggen.
 - De protagonisten realiseren zich dat ze nooit meer naar huis kunnen gaan en plegen zelfmoord of worden vermoord.
 - Het eindigt met een open einde, waarin niks wordt onthuld over wat de protagonisten nu verder besluiten te doen.

Coming of age:

Is de aanduiding voor een verhaal, roman, film of toneelstuk waarbij de ontwikkeling richting volwassenheid centraal staat.

- De hoofdpersonen, meestal in de tienerjaren, komen meer over zichzelf en over de maatschappij te weten. Veel terugkerende thema's zijn (seksuele) identiteit en het ontwikkelen van een politieke opinie.
- Centraal staat de emotionele, morele en intellectuele groei van het (meestal jonge) hoofdpersonage. Het hoofdpersonage wordt vaak gevormd door de mensen die hij ontmoet en waar hij mee omgaat.
- Zijn levensverhaal wordt gekenmerkt door de zoektocht naar zingeving en harmonie. Heel vaak staat het conflict tussen de protagonist en de maatschappij centraal, waarbij de protagonist de hem omringende normen en waarden stukje bij beetje leert accepteren, waardoor hij uiteindelijk toch in de maatschappij wordt opgenomen.

De taal:

In de voorstelling wordt zowel Nederlands als Frans gesproken, een Brusselse realiteit. Voor de meeste Brusselse jongeren in het Nederlandstalig onderwijs is het hanteren van beide landstalen – Nederlands/Frans – een evidentie. Dat de voorstelling in 2 talen gespeeld wordt, weerspiegelt dan ook het gegeven dat die taalbarrière in Brussel niet zo'n grote rol speelt als vaak gedacht wordt.

De voorstelling wordt boventiteld, afwisselend in het Frans en het Nederlands.

¹ (van het Grieks *protagonistes* (πρωταγωνιστής); de hoofdrolspeler) is de aanduiding voor het personage waar het verhaal van een film, toneelstuk of boek om draait

Voor leerlingen die het boek lezen, kan het goed zijn hun verwachtingen even bij te sturen. Heel wat elementen uit het verhaal zullen immers – in tegenstelling tot bij een mogelijke verfilming – eerder via suggestie dan door een precieze benadering van het verhaal “verteld” worden.

Ook als de leerlingen nog weinig of geen theaterervaring hebben is het zinvol even stil te staan met hen bij deze tekentaal in theatervoorstellingen. Daardoor staan veel elementen in het decor of de kostuums symbool voor inhoudelijke thema’s.

Je kan aan de leerlingen de opdracht meegeven om tijdens de voorstelling te letten op volgende elementen:

- De kostuums: Welke kleuren/materialen er worden gebruikt? Wat vertelt de keuze van de kostuums aan het publiek?
- Het decor dient om een ruimte op scene te definiëren.

Aangezien we op theater (in tegenstelling tot film) niet van locatie kunnen veranderen, valt theater terug op suggestie. Vroeger werd er gebruik gemaakt van reusachtige doeken met daarop de een plek of plaats geschilderd. Vandaag wordt er met elementen en de interactie met die elementen een plaats gesuggereerd. Het publiek moet hiervoor haar verbeelding gebruiken. Het is altijd goed om je af te vragen waarom makers voor een bepaald decor kiezen, omdat het vaak een toegevoegde waarde in het stuk heeft. In Tsjick wordt het decor voor een groot stuk getekend, om te refereren naar de stripachtergrond van de auteur.

- Licht: Op welke manier helpt de belichting bij het vertellen van het verhaal? Kleuren?
- Muziek: net zoals bij film introduceert muziek vaak een extra laag in een scene.

Kom na het theaterbezoek in de klas nog eens terug op bovenstaande theatrale codes. Hoe interpreterden de leerlingen de vorm (decor, kostuums, spel, taal...) die door de makers werd gekozen en gebruikt. Werd er consequent mee omgegaan? Vormden ze een meerwaarde voor de inhoud?

2.2. Na de voorstelling

Na de voorstelling is het belangrijk dat de jongeren hun indrukken kunnen ventileren. Soms gebeurt dat heel spontaan, misschien al op de bus terug naar school of in de klas in een nagesprek. Misschien inspireerde de voorstelling jou als leerkracht om nadien met de jongeren nog aan de slag te gaan of zit je hoofd al vol vragen om een klasgesprek te beginnen n.a.v. de voorstelling.

Hieronder alvast enkele suggesties voor het nagesprek:

- Welke scènes hebben de jongeren geraakt/ zijn hen bijgebleven.
- Waarover ging de voorstelling? Kan je dat in één of enkele zinnen formuleren?
- Welke elementen in de voorstelling hadden extra vertelwaarde en hoe werden die door de jongeren geïnterpreteerd of gelezen?
- Welke gedachten of gevoelens kwamen in je op?
- Wat is je bijgebleven? Zijn er uitspraken die je bij bleven? Bepaalde beelden of momenten?
- Op de flyer lazen we:

Twee vrienden die door de buitenwereld als verloren worden beschouwd, slaan de deur achter zich dicht, stelen een aftandse jeep en trekken richting zuiden. Een roadmovie pur sang.

“De wereld is slecht, de mens is ook slecht. Vertrouw niemand en ga niet om met vreemden. Dat is wat mijn ouders en mijn leerkrachten me hebben geleerd. Kijk naar het journaal of lees de krant: De mens is slecht. En misschien klopt het ook en is 99 procent effectief slecht. Maar is het dan toeval dat Tsjick en ik op onze reis bijna uitsluitend die éne procent zijn tegengekomen die niet slecht was?” - Wolfgang Herrndorf

Maïk en Tsjick zijn niet echt toonbeelden van maatschappelijk succes. Maïk behoort tot de zogenaamde “betere sociale klasse”, maar wordt door zijn incompetente ouders emotioneel genegeerd. Tsjick’s familie is alles behalve succesvol geïntegreerd en bengelt ergens onderaan de sociale ladder. De twee veertienjarige, verwaarloosde jongens slaan de deur achter zich dicht: ze stelen een aftandse jeep en rijden richting zuiden. Zonder kaart of blikopener, maar met een duidelijke bestemming: Wallocheië.

Tsjick is een roadmovie pur sang. Een verhaal vol spanning, hilarische vooroordelen, en bijtende humor.

Vonden de jongeren dat ook terug in de voorstelling? Zo ja, op welke momenten?

Mocht je na het zien van de voorstelling zelf een flyer voor de voorstelling moeten maken, welk beeld zou je gebruiken? Welke tekst zou je schrijven om mensen te prikkelen om naar de voorstelling te komen?

Klasgesprek:

Willen de leerlingen hun gedachten of vragen over de voorstelling delen? Dan kunnen die als opener dienen voor het verloop van het nagesprek.

1/ Stel je voor dat je een recensie moet schrijven voor de krant:

Waarover gaat het stuk? Wat zou je de lezers van de krant zeggen over de inhoud van het stuk? Hoeveel sterren zou je dit stuk geven? En waarom? Wat zou je vertellen over de acteerprestaties? Zou je jouw lezers aanraden om naar het stuk te gaan?

2/ volgende vragen kunnen misschien helpen als voorzet om een diepergaand gesprek op gang te brengen:

Over VRIENDSCHAP:

- * wat is vriendschap? Wanneer kan je zeggen ik heb een echte vriend, vanaf wanneer is iemand een echte vriend. Zijn Maïk en Tsjick echte vrienden?
- * Waarom neemt Tsjick Maïk en niet iemand anders mee op reis? Hij is toch populair? Hij lijkt op het feestje geliefd te zijn... en toch kiest hij Tsjick uit.
- * Waarom werden Maïk en Tsjick vrienden denk je? Wat vinden ze bij elkaar? Is het een gezonde en goede vriendschap? Hebben ze elkaar even hard nodig? Zou je de verschillen tussen Maïk en Tsjick kunnen benoemen?

Over COMING OF AGE:

- * Zijn Maïk en Tsjick nog steeds dezelfde jongens als voor hun avontuur?
- * Wat is er aan hen veranderd? Wat zijn de inzichten die ze kregen? Welke levenslessen hebben ze geleerd?
- * Hoe is de band met Maïk en zijn ouders?
- * Wie ziet hij het liefste denk je? Waarom kiest hij in het midden van het stuk voor zijn mama?
- * Wat vond je van de ontmoeting tussen Maïk en Isa? Denk je dat Maïk verliefd werd op Isa? En waarom? Aan wie doet Isa je denken?

ALGMEEN:

- * Welke momenten zijn je bijgebleven of hadden de meeste indruk op je?
- * Was er een moment dat je op je horloge of telefoon keek, om te kijken hoe laat het was? Verveelde je je dan? En waarom, denk je?
- * Voor de mensen die het boek lazen: Welke scènes vond je ontbreken?
- * Stel je voor dat je regisseur zou zijn van dit stuk, welke dingen zou je veranderen en waarom?
- * Heb je het gevoel dat de jongens een reis maakten?
- * Heb je het gevoel dat je tijdens het stuk in Marokko bent geweest? Wat zorgde ervoor dat je het gevoel had dat de jongens zich verplaatsten?
- * in welke ruimte begint het stuk? Waarom wordt er voor dit decor gekozen? Waarom denk je dat de makers kozen voor getekende decor-elementen? Helpt het decor bij het maken van andere ruimtes? Welke ruimtes/plekken heb je allemaal gezien?
- * Heeft de muziek ook een rol als verhalend/vertellend element in de voorstelling?

